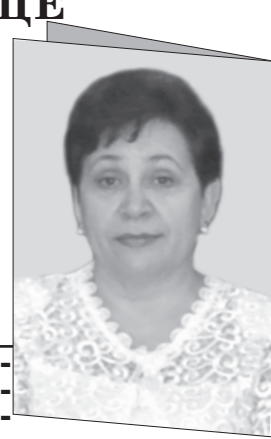

ІННОВАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ЦЕНТРУ

Тетяна Іщенко,
доктор філософії, професор,
заслужений працівник освіти, в.о. директора,
Світлана Жуковська,
завідувачка навчально-методичного кабінету
дидактичного забезпечення
Науково-методичного центру «Агроосвіта»

Серед основних принципів державної інноваційної політики є забезпечення взаємодії науки, освіти, виробництва, фінансово-кредитної сфери в розвитку інноваційної діяльності.

Сьогодні особливо актуальним є розвиток професійного, інтелектуального, духовно-морального потенціалу особистості викладача, його здібності не тільки вирішувати педагогічні завдання, але й впроваджувати інноваційні методи в навчально-виховний процес: педагогічні технології та методики, принципи індивідуалізації, інтерактивні форми і методи, електронні засоби навчання, тобто такі професійні вміння та навички, що ґрунтуються на сучасних спеціальних знаннях, критичному мисленні, спроможності використовувати наукові надбання на практиці. Ці завдання можливо виконати тільки тоді, коли в освітніх установах буде створено середовище професійного розвитку викладачів, яке стимулюватиме педагогів до інноваційної діяльності. Це особливий вид професійно-педагогічного середовища – інноваційний [1].

У Законі України «Про інноваційну діяльність» зазначено, що інноваційний проект – це комплект документів, що визначає процедуру і комплекс усіх необхідних заходів (зокрема інвестиційних) щодо створення і реалізації інноваційного продукту та (або) інноваційної продукції [2].

Серед основних принципів державної інноваційної політики є забезпечення взаємодії науки, освіти, виробництва, фінансово-кредитної сфери в розвитку інноваційної діяльності. Механізми інноваційного розвитку сучасної вищої освіти ґрунтуються на культивуванні інтересу до нововведень; створенні творчої атмосфери, умов для сприйняття і дієвості нововведень.

Аграрна галузь виробництва залишається однією з основних системоутворювальних складових життєдіяльності України. Ось чому ефективність аграрного виробництва визначається готовністю фахівців усіх рівнів до професійної діяльності в сучасних умовах. Це вимагає застосування у сфері професійної підготовки фахівців-аграріїв інноваційних технологій та методів навчання та перепідготовки, розширення знань на наукових засадах з урахуванням концепції освіти впродовж життя в ланці неперервної професійної освіти [3].

Успіх вищих навчальних закладів залежить від зовнішніх зв'язків як у межах регіону, країни, так і міжнародному аспекті. Такими є національні та міжнародні мережі ВНЗ, а також товариства (асоціації, консорціуми тощо), які сприяють розширенню освітніх і професійних можливостей, джерел перспективних управлінських та педагогічних практик, джерел наукових досліджень.

Всю науково-методичну роботу в Науково-методичному центрі «Агроосвіта» засновано на досягненнях науки, педагогічному досвіді, аналізі стану освітнього процесу, системі взаємопов'язаних дій (прогностичних, діагностичних, аналітичних, пошукових, організаційних) і заходів, спрямованих на розвиток фахової майстерності кожного педагога. Основою інноваційного середовища Науково-методичного центру є група фахівців, які прагнуть до оновлення системи освіти, її вдосконалення. Їм притаманні ідеї створення нового, експериментування, залучення до інновацій колег. При

цьому особистісні якості цих педагогів чітко діагностуються і визначаються: їх характеризує активна життєва позиція, віра в свої сили та можливості, здібність до рефлексії своєї діяльності, швидка адаптація до нових умов, бажання отримувати нові знання, розвивати свою професійну компетентність. Ці педагоги – фахівці в галузі інноваційного менеджменту, які володіють досвідом проектування та планування інновацій, залучення до цієї роботи членів колективу, розкриття їх творчого потенціалу, підтримання ініціативи. В установі йде активний пошук інновацій, їх розробка, адаптація та впровадження в освітній процес. Науково-методичний центр є каталізатором освітніх реформ, забезпечує оперативне та масове впровадження в освітній процес системоутворювальних інновацій та забезпечує їх супровід.

Інноваційні програми НМЦ спрямовані на можливість вибору студентами та викладачами індивідуальних освітніх маршрутів, усвідомленого та відповідального вибудовування планів і стратегій успішної професійно-життєвої самореалізації. Це важливо, тому що умови, які змінюються, вимагають розвитку сфери безперервної освіти, яка охоплює все середовище освітньої соціалізації особистості і яка передбачає проектування сучасних середовищ самоосвіти.

НМЦ формує єдине методичне, інформаційно-освітнє та інноваційне середовище, виступає центром

мережевої взаємодії аграрних вищих навчальних закладів. Мережева взаємодія – це система зв'язків, що дозволяє розробляти, адаптувати та пропонувати професійній педагогічній спільноті інноваційні моделі змісту освіти, управління освітніми процесами, технології розробки та створення засобів навчання тощо. Педагогічні та науково-педагогічні працівники Центру та навчальних закладів співпрацюють з питань спільної діяльності, обміну досвідом, створення нового інтелектуального продукту, вибудовують нові мережеві зв'язки як з аграрними ВНЗ, так з іншими навчальними закладами. Відбувається особистісно орієнтована взаємодія; використовуються дискусійні методи організації діяльності; створюються умови для повноцінної професійної й особистісної самоорганізації, самоосвіти, само розвитку; вдосконалюється механізм взаємодії між Науково-методичним центром та закладами освіти. Центр – установа, якій характерна мобільність, розробка та реалізація продуктивних ідей, проведення дослідно-експериментальної роботи, побудова стратегій свого розвитку; чутливість до потреб і можливостей навчальних закладів, ринку праці.

НМЦ забезпечує елементи мережевої взаємодії:

- ♦ інформаційно-комунікаційне середовище: електронна розсилка, використання дистанційних технологій в розвитку професійної компетентності педагогів, створення інформа-

ційного ресурсу, робота в соціальних мережах;

- ♦ електронний освітній майданчик: електронний освітній ресурс для мобільного навчання, електронна медіатека, центр дистанційного тестування;

- ♦ розвиток інфраструктури: спільне використання ресурсів, які забезпечують якість освітніх послуг, на базі Науково-методичного центру «Агроосвіта», 20 навчально-практичних центрів, експериментальних та інноваційних майданчиків на базах навчальних закладів;

- ♦ форми взаємодії: тьюторський, консалтинговий, маркетинговий, інформаційний сервіс;

- ♦ науково-методична підтримка: дослідницька, експериментальна діяльність, забезпечення навчальних закладів підручниками, навчальними посібниками, методичними рекомендаціями, робочими зошитами, звітами-щоденниками про проходження практик, навчальними відеофільмами, відео- та аудіолекціями, електронними підручниками та мультимедійними посібниками;

- ♦ видання періодичних педагогічних видань: наукових – «Нові технології навчання», «Проблеми освіти»; збірника науково-методичних праць «Наука і методика»; навчально-методичного журналу «Освіта. Технікуми, коледжі»; інформаційних вісників «Фахівець» та «Освіта аграрна», навчально-методичних збірок «Організація навчально-виховного процесу в навчальних закладах» та «Виховна робота в

навчальних закладах».

Використовуючи елементи мережевої взаємодії, методисти НМЦ створюють мотиваційне середовище, яке спонукає навчальні заклади до активізації інноваційної діяльності.

Працівники Науково-методичного центру розробили низку інноваційних проектів, які впродовж останніх років впроваджуються в наукову та освітню діяльність.

Формування експериментально-наукових підходів з підвищення якості надання освітніх послуг

Мета: вивчення впливу тривалості практик студентів та оптимізації терміну їх проведення на підвищення якості вищої освіти, забезпечення якіснішого формування професійних умінь і навичок; наближення рівня підготовки фахівців до європейських норм і стандартів та вимог галузевих стандартів вищої освіти України.

Впровадження інноваційних підходів в організацію практичної підготовки студентів шляхом створення та розвитку мережі навчально-практичних центрів

Мета: набуття професійної компетенції студентів із спеціальних дисциплін, стажування викладачів, перепідготовка працівників АПК, інших слухачів у системі аграрної освіти шляхом проходження практик у навчально-практичних центрах.

Створення електронних засобів навчання як способу підвищення якості освіти

Мета: розробка та створення електронних засобів навчання для формування

навичок самоосвіти студентів та допоміжної ланки у ланцюзі «викладач – студент», за допомогою якої підвищується якість підготовки фахівців.

Електронний освітній майданчик як засіб навчання за індивідуальною освітньою траєкторією

Мета: організація роботи електронного освітнього ресурсу, медіатеки та центру дистанційного тестування як єдиного механізму для навчання і контролю якості знань студентів, розвитку професійної компетентності викладачів та керівників в on-line режимі з використанням технологій мультимедіа.

Впровадження інноваційних підходів у підготовці підручників і навчальних посібників з використанням освітніх та виробничих стандартів

Мета: методичне забезпечення спеціальностей, підвищення якості освіти відповідно до міжнародних стандартів, зростання мотивації студентів до засвоєння змісту підручників, перехід до компетентнісної моделі навчання.

Створення сучасних дидактичних засобів навчання

Мета: забезпечення навчальних закладів наочними посібниками, які підвищують рівень пізнавальної діяльності студентів, дозволяють прискорити темпи вивчення навчального матеріалу.

Розвиток професійної компетентності керівного складу аграрних вищих навчальних закладів відповідно до сучасного менеджменту освіти

Мета: оволодіння системою професійних та управ-

лінських знань, формування та удосконалення умінь і навичок, необхідних для виконання посадових обов'язків ректорів, проректорів, деканів, директорів, заступників директорів, відповідно до сучасних вимог освітнього процесу. Розвиток компетентності, ініціативності, творчого підходу до виконання службових обов'язків.

Науково-методичний центр як дисеміатор педагогічного досвіду

Мета: вивчення та поширення досягнень педагогічної науки, виявлення перспективного педагогічного досвіду викладачів аграрних вищих навчальних закладів; впровадження інноваційних педагогічних технологій в освітній процес; удосконалення методичної роботи; сприяння розвитку професійної компетентності викладачів.

Забезпечення зростання педагогічної майстерності викладачів шляхом особистісно орієнтовного підходу через організацію колективних, групових та індивідуальних форм роботи з педагогічними працівниками

Мета: вдосконалення майстерності педагогічних працівників шляхом оновлення і розширення їх професійних компетентностей у психолого-педагогічній, науково-дослідній, організаційній діяльності.

Розвиток професійної педагогічної компетентності викладачів аграрних вищих навчальних закладів у міжкурсовий період

Мета: задоволення індивідуальних потреб викладачів у особистому та професійному зростанні, підвищення їх конкурен-

тоспроможності та забезпечення потреб держави у кваліфікованих педагогічних кадрах. Проект базується на актуалізації особистісно розвивального потенціалу технологій активного та інтерактивного навчання; дистанційних, цифрових, інформаційно-комунікативних та медійних освітніх технологій, освітніх інтернет-ресурсів.

Стратегічне партнерство представників виробництва, освіти і науки шляхом діалогу та прийняття рішень з актуальних питань в умовах лібералізації ринку праці

Мета: подолання проблем, пошук шляхів співпраці між освітою, наукою та виробництвом з метою підвищення ефективності підготовки фахівців для АПК.

Стимулювання ефективної діяльності ВНЗ через проведення конкурсів серед студентів, педагогічних та науково-педагогічних працівників

Мета: підвищення якості підготовки фахівців у аграрних вищих навчальних закладах, виявлення та підтримка творчості студентів, популяризація педагогічних здобутків, упровадження нових форм і методів підготовки фахівців, кращого досвіду.

Міжнародне співробітництво та інтеграція аграрної освіти в європейський освітній простір та участь у міжнародних освітніх проєктах

Мета: поглиблення міжнародного співробітництва аграрних ВНЗ та їх інтеграція в європейський освітній та науковий простір.

Забезпечення багаторівневої інтеграції в світовий освітянський простір з посиленням практичної складової через стажування в Німецькому аграрному центрі викладачів, науково-педагогічних працівників та студентів

Мета: впровадження стратегії реформування та вдосконалення практичної підготовки в аграрному секторі економіки на прикладі німецької системи освіти.

Формування особистості на засадах гармонійного розвитку індивідуальних особливостей студентів. Формування лідерських якостей

Зліт іменних стипендіатів та відмінників навчання «Лідери АПК XXI століття».

Мета: створення в Україні сприятливих умов для розвитку творчого потенціалу студентів, пошуку, підтримки та стимулювання інтелектуально та творчо обдарованої молоді, самореалізації і утвердження особистості в сучасному суспільстві.

Всеукраїнський фестиваль художньої творчості серед колективів аграрних вищих навчальних закладів «Софіївські зорі»

Мета: активізація і популяризація творчої діяльності колективів аматорського мистецтва в аграрних ВНЗ, формування художньо-естетичних смаків, виховання національної самосвідомості, сприяння розвитку творчої особистості.

Всеукраїнські спортивні ігри серед студентів та викладачів аграрних вищих навчальних закладів I–IV рівнів акредитації

Мета: залучення студентів та викладачів до регулярних занять фізичною культурою і спортом у секціях, групах оздоровчого напрямку, клубах за інтересами, пропагування здорового способу життя.

Інноваційний розвиток освіти гальмується неготовністю багатьох педагогічних працівників, керівників навчальних закладів до інноваційної освітньої діяльності та її сприйняття. Не розроблено наукові засади експертизи інновацій, недостатньо науково-методичної літератури, в якій би висвітлювалися загальноприйняті вимоги, але колектив Науково-методичного центру в постійному пошуку, розвитку. Ми готові до співпраці з педагогами, навчальними закладами, установами з питань розробки та впровадження інновацій.

Список використаних джерел:

1. Кассина Р.А. Инновационная среда образовательного учреждения как интегральное средство профессионального развития учителя: Автореф. дис. канд. пед. наук / Кассина Раиса Алексеевна. – Нижний Новгород, 2006. – 23 с.
2. Про інноваційну діяльність. Закон України (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2002, N 36, ст.266)
3. Заскалета С. Г. Тенденції професійної підготовки фахівців аграрної галузі в країнах Європейського Союзу : монографія / С. Г. Заскалета ; за ред. С. О. Сисоевої. – Миколаїв : Іліон, 2013. – 500 с.